

netwerknieuws

gemeenten

de digitale nota, direct een groot succes 1 • e-laad.nl: inpluggen, opladen en wegwezen! 2 • forecasting: samen in de toekomst kijken 2 • ov: past flexibel schakelen in uw straatje? 3 • geef ons uw mening, Liander luistert 3 • biogas en groengas... Liander legt graag de verbindingen 4 • klant aan het woord 4 • colofon 4

een kwartaaluitgave van uw regionale netbeheerder Liander

editie 4 - december 2009

de digitale nota, direct een groot succes

Een service van Liander voor kleinverbruikaansluitingen, om u nog beter van dienst te zijn.

Aansluitingenadministratie op orde

Wij zorgen samen met de medewerkers van de gemeente voor een afgestemd aansluitingenbestand. Daarnaast stemmen we af welke kenmerken, zoals een vaste plaats en codering voor kosten, u wilt meegeven op de factuur. De nota sluit daardoor goed aan op uw administratieve systeem.

Digitale nota: lage kosten door minder papier

De digitale nota ontvangt u eens per twee maanden, incl. verzamelvoorblad met totaalbedragen van de gekozen categorieën.

De bijlage omvat een spreadsheet met gegevens van elke aansluiting. Door de overstap naar de digitale nota ontvangt u aanzienlijk minder post. De afhandelingkosten van de digitale nota liggen daardoor aanzienlijk lager.

Persoonlijke toelichting

De eerste digitale nota wordt persoonlijk toegelicht door een medewerker van ons digitale notateam. Een mooie gelegenheid om kennis te maken. Wij hebben voor deze persoonlijke benadering gekozen om het aantal overdrachtpunten zo klein mogelijk te maken. Zo wordt de kans op fouten minimaal.

Preventieve kwaliteitscontrole

Mocht er iets wijzigen in de digitale nota of het aansluitingenbestand dan benaderen wij een van uw

contactpersonen. Er staat dus nooit een verrassing op de nota. Zo houden we de digitale nota eenvoudig en transparant.

Nog beter door samenwerking

Door het persoonlijke en het directe onderlinge contact worden vragen snel beantwoord. Het proces loopt daardoor efficiënt en soepel. Wij zijn dan ook erg tevreden over de enthousiaste wijze waarop in dit proces wordt samengewerkt. <

PDF verzamelnota

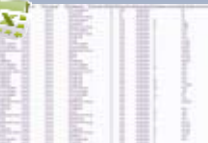
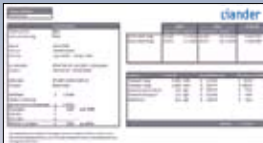

Omschrijving	excl. BTW	19% BTW	Totaal
Openbare Verlichting	€ 1.000,-	€ 190,-	€ 1.190,-
Gemalen	€ 1.500,-	€ 285,-	€ 1.785,-
Gebouwen	€ 1.000,-	€ 190,-	€ 1.190,-
Overige	€ 500,-	€ 95,-	€ 595,-
TOTAAL	€ 4.000,-	€ 760,-	€ 4.760,-

- totaalfactuur in PDF bestand
- alle aansluitingen verzameld op 1 factuur
- groepering in overleg te bepalen

- tweemaandelijks factuur
- gelijk afrekenmoment voor alle aansluitingen

Digitale factuurdetails

- één regel per aansluiting
- elke regel bevat gegevens over aansluiting, verbruik en opbouw factuurbedrag
- excel, dus alle vrijheid in bijv. sorteren en filteren
- ruimte voor 2 eigen administratieve kenmerken per aansluiting (kostenplaats / kostendrager)
- factuursimulator voor overzichtelijke weergave deelfactuur

e-laad.nl: inpluggen, opladen en wegwezen!

Op 14 oktober 2009 is e-laad.nl officieel van start gegaan met de feestelijke ingebruikname van het eerste oplaadpunt in Tilburg. Burgermeester Tom Rombouts overhandigde de eerste tankpas aan een bekende Nederlander.

Primeur voor oud-premier

Ruud Lubbers heeft de overstap gemaakt naar de elektrische auto. "Het ontbreekt nu nog aan een landelijk netwerk waar ik mijn auto kan opladen," aldus Dhr. Lubbers. "Ik moet mijn ritten goed plannen. Als er straks tienduizend oplaadpunten door heel Nederland staan, wordt dat veel gemakkelijker. Dan zullen ook steeds meer mensen en bedrijven elektrisch gaan rijden. En dat is nodig om de CO₂-uitstoot terug te dringen."

Duurzaam initiatief

E-laad.nl is opgericht door de Nederlandse Netbeheerders: Liander, Enexis, DELTA Netwerkbedrijf, Westland Infra, NRE Netwerk, RENDO, Cogas en TenneT. Zij investeren hierin zo'n 15 miljoen euro. E-laad.nl plaatst en onderhoudt oplaadpunten voor elektrische auto's. Streven: tienduizend oplaadpunten in drie jaar.

Waarom E-laad.nl?

Om het gebruik van elektrische auto's te ondersteunen en te stimuleren. Hiermee komt de stichting tegemoet aan de toenemende vraag bij gemeenten. Dit gaat grote invloed uitoefenen op het elektriciteitsnetwerk, dus is het goed om in een vroeg stadium te investeren.

Nieuwe oplaadpunten

Overheden en burgers met een elektrische auto, kunnen nu oplaadpunten in de openbare ruimte aanvragen op de website www.e-laad.nl. Deze worden - onder voorwaarden - gratis geplaatst. Voor bedrijven brengt de stichting wel kosten in rekening (tenzij het oplaadpunt openbaar toegankelijk is). Een tankpas kost eenmalig € 100,-. Hiermee kunnen elektrische automobilisten (zonder bijkomende kosten voor het elektriciteitsgebruik) hun auto opladen met groene stroom. De pas is geldig tot eind 2010. Daarna wordt een definitiever betalingssysteem ingevoerd.

Voordelen elektrisch rijden:

- vermindering geluidsoverlast
- vermindering CO₂ emissie
- vermindering luchtverontreiniging
- vermindering traditionele energievraag

Verwachtingen voor de toekomst

Elektrisch rijden ontlast de samenleving. De schatting is dat er over tien jaar in Nederland meer dan 1 miljoen elektrische auto's rondrijden... dat is goed nieuws. <

forecasting: samen in de toekomst kijken

Nederland wordt langzaam duurzamer, toch houden we er rekening mee dat de energiebehoefte alleen maar zal toenemen. Binnen Liander wordt dan ook continue gewerkt aan het verbeteren en uitbreiden van het gas- en elektriciteitsnet.

Ook uw gemeente is in beweging, met uitbreidingen of reconstructies. Er komen wellicht industrieterreinen die CO₂ neutraal zijn en energie terug willen leveren aan ons net. De functie van de energie-infrastructuur verandert hierdoor van 'eenrichtingsweg' naar 'verkeersplein'.

Een kwestie van plannen

Liander staat altijd open voor nieuwe mogelijkheden en samenwerkingsverbanden.

Bij het maken van onze korte- en langetermijnplanningen ('forecasting') gaan we dan ook graag vroegtijdig met u in gesprek over de toekomstplannen van uw gemeente.

Zo kunnen we samen de zaken op elkaar afstemmen.

Wilt u meer weten over forecasting bij Liander?

Bespreek het met uw relatiemanager: samenwerken, werkt beter. <

ov: past flexibel schakelen in uw straatje?

Veel gemeenten willen hun openbare verlichting best duurzamer maken, maar zonder de veiligheid op straat aan te tasten. Ook is er vraag naar meer flexibiliteit rond het aan- en uitschakelen, van oudsher de taak van de netbeheerder.

De voordelen van flexibel schakelen:

- minder kosten
- minder CO2 uitstoot
- hogere (sociale) veiligheid

Inventarisatie

Na een vooronderzoek is Liander netbeheer begonnen met een inventarisatie van de OV behoeften bij gemeenten. Hiervoor zijn alle gemeenten binnen het voorzieningsgebied benaderd en 68% heeft meegewerkt. Energie- en kostenbesparing, duurzaamheid en onderhoud & beheer zijn belangrijke thema's binnen het OV-beleid. Hierover worden de komende jaren belangrijke beslissingen genomen.

Uitkomst

66% geeft aan tevreden te zijn over de huidige manier van schakelen door Liander. Voor de toekomst blijkt er wel massaal behoefte te zijn aan een meer flexibele vorm van schakelen. Zowel de tijdstippen, als de intensiteit (dimmen) en de locaties binnen een gemeente. Als de gemeente, qua licht, beter tegemoet kan komen aan de lokale behoeftes kan energie worden bespaard. Wat de bediening betreft, geeft 18% aan, het zelf te willen doen, 28% kiest voor Liander, 39% wil beheer door Liander en de bediening zelf doen, 15% heeft geen voorkeur.

Liander zal de uitkomsten van dit onderzoek gebruiken voor verdere ontwikkeling rond het schakelen van OV. We houden u op de hoogte! <

geef ons uw mening, Liander luistert

Speciaal voor leidinggevendenden, organiseren wij sinds 2007, 2 keer per jaar een bijeenkomst. Dit keer hebben wij hierin uw mening over lopende zaken en over Liander zelf gevraagd. Als we weten wat er speelt, kunnen we u nog beter van dienst zijn.

Gespreksleider op 9 oktober was Alet Brinkman, 'Klantenman' Klant & Markt. Er zijn 10 klanten geïnterviewd waarna er vragen werden gesteld door de teamleiders. Fred Kerkkamp, 1e medewerker financieel beheer, Gemeente Lochem, brengt graag verslag uit:

Fred Kerkkamp:

"Ik was gevraagd door Henk Tamboer, relatiemanager bij Liander. Elke suggestie, ervaring of mening mocht geuit worden. Iedereen was dan ook geïnteresseerd.

's Morgens werden er vragen gesteld, Alet Brinkman deed het erg goed, betrok mensen ook echt bij het gesprek.

Wat me opviel is dat ze bij Liander werkelijk openstaan voor ideeën en suggesties. Ze doen er alles aan om zaken, waar nodig, te verbeteren. Dat merk je aan alles. De samenwerking met Liander gaat overigens prima. Ook de digitale nota bevalt goed: veel overzichtelijker! Het grootverbruikgedeelte mag wat mij betreft ook op deze manier. Prima lunch trouwens, ik zou best nog eens mee willen doen".

Daarnaast vroeg de gemeente Lochem zich af of Liander mee zou kunnen doen met het overheids-protocol voor elektronisch factureren. Liander geeft hier graag gehoor aan. Betreurd werd, dat sinds de invoering van www.mijnliander.nl, oudere verbruiken van grootverbruikers niet meer in te zien waren. Dit was wel het geval met www.mijncontinuon.nl.

Conclusie

Uw meningen en suggesties geven ons inzicht in de werkwijze en de samenwerking én... waar dit voor verbetering vatbaar is. Voor Liander een reden om deze evaluatie-traditie voort te zetten. <

biogas en groengas... Liander legt graag de verbindingen

Uit mest en keukenafval wordt biogas gewonnen. Tot aardgas opgewaardeerd biogas noemen we groengas. De overheid streeft ernaar dit groengas 'in te voeden' in het normale aardgasdistributienet.

Invoeden

Het Ministerie van Economische Zaken wil dat in 2020, 20% van ons gas uit groengas zal bestaan. Liander werkt momenteel samen in een pilot project met mestvergister 'De Marke' in Hengelo. Hierbij wordt groengas ingevoerd in het regionale aardgasdistributienet. Deze invoeding is beperkt in omvang en daarom uitermate geschikt om ervaring mee op te doen. De Marke wordt de eerste mestvergister in Nederland die het biogas op aardgaskwaliteit in het lokale netwerk kan invoeden.

Partijen verbinden

Liander is ook actief betrokken bij het transport van ruw (onbewerkt) biogas, dit wordt via een separate leiding getransporteerd. Deze leiding maakt het mogelijk om het ruwe biogas van verschillende partijen, direct naar een afnemer te transporteren. De afnemer kan het gebruiken in een WKK (warmte-krachtkoppeling) of direct, als vervanger van aardgas.

Het bijzondere aan deze projecten is de mogelijkheid om een

goede maatschappelijke rol te vervullen door verschillende producenten van ruw biogas en afnemers letterlijk met elkaar te verbinden en zo te zorgen voor duurzame energieopwek. Het is de ambitie van Liander om, door een goede samenwerking, dit soort projecten langdurig en actief te ondersteunen.

Meer informatie?

Alternatieve scenario's voor toepassingen, zoals het rijden op biogas, worden samen met de marktpartijen bekeken. Voor meer informatie over groengas en biogas kunt u contact opnemen met Esther Hardi, projectleider Biogas, afdeling Klant & Markt, tel.: 06-295 877 23. <

klant aan het woord

Peter Sondaar, Hoofd Projectenbureau, Gemeente Oostzaan, is zeer te spreken over de manier waarop de noodzakelijke omlegging van een hogedruk gasleiding in z'n werk ging.

“Maandag zaten we nog rond de tafel en donderdag was de klus al geklaard!”

Peter Sondaar: “In het centrum van Oostzaan zijn we bezig met de realisatie van zo'n 40 woningen en 8 winkelunits. Met dit project, genaamd 'de schat van Kompaan' krijgt het centrum van Oostzaan een echte impuls. Er lag echter een hogedruk-gasleiding die moest worden omgelegd. Een hele klus en we hadden weinig tijd. Het moest snel gebeuren maar ook goed, er waren zo'n 8000 huishoudens op aangesloten. Dankzij de inzet van Lianders Doeke Dijkstra (relatiemanager) en Kees Bergers (project realisator) is het toch gelukt. Een pak van mijn hart. Door de snelheid van Liander liep het project geen vertraging op, met alle problemen en kosten van dien. Nee, echt petje af!” Aldus een tevreden Peter Sondaar. <

colofon

Netwerknieuws is een uitgave van:

Liander, Postbus 50, 6920 AB Duiven,
Tel.: (026) 880 19 77, www.liander.nl

Heeft u suggesties voor verbeteringen van deze uitgave of wilt u zich aan- of afmelden voor Netwerknieuws, stuur dan een e-mail naar:
redactienetwerknieuws@liander.nl

waar kan ik terecht met vragen?

Algemene informatie, facturatie of wijzigen gegevens

Telefoon: (026) 880 19 77

Liander Relatiemanagement

Telefoon: (026) 844 28 12

E-mail: relatiemanagement@liander.nl

Aanvragen of wijzigen van een aansluiting

- Aansluitingen t/m 3x80 Ampère (met uitzondering van 1x6 Ampère, OV aansluitingen): www.aansluitingen.nl
- Voor alle overige aansluitingen binnen het dekkingsgebied van Liander, kunt u een offerte aanvragen via onze online adviesmodule: www.liander.nl/aansluiting